Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentaria in universam artis logicam - Cod. Ettenheim-Münster 277

[S.l.], [17. Jahrh.]

Dvbivm secvndvm

urn:nbn:de:bsz:31-129937

Visual Library

de substantia quod sub ratione substantiae addit aliquid enti reali non quidem ut differentiam sed ut modum. Haec doctrina est juxta Scotum et eius Asseclas qui asserunt rationem communem entis realis non esse transcendentalem neque imbibi in ultimis rerum differentiis contrahentibus.

Contra hanc illam esse transcendentalem. Quia habet ens reale secundum omnem formalitatem considerata habet aliquid est quod sub omni formalitate considerata est ens et imbibit rationem entis. Quia quod probatur ante nil est tam contrahibile includit formalitati reali omni praeter aptitudinem ad existendum realiter in quo differt ens reali ab aliis aliis non entibus. Tum ultra. Sed differentiae ultimae rerum secundum omnem formalitatem considerandae habent aliquid est quod habent aliquam capacitatem ad existendum sed haec est ratio entis realis ergo [illegible] illa ratio imbibitur in ultimis rerum differentiis.

DUBIUM SECUNDUM

Quod dividatur in divisione substantiae in 1 et 2 et quotuplex sit illa divisio?

In hoc dubio supponendo certo dicendum est 1o divisionem quae dividitur in 1 et 2 substantiam non posse esse substantiam incompletam. Quia substantia 1 et 2 sunt substantiae completae in linea recta secundum omnes constituta quae divisionem in 1 et 2 completa in linea recta [illegible] substantia incompleta. Quia probatur aliter 1 et 2 substantiam esse substantiam non esse substantiam incompletam quod quia membra dividentia debent participare rationem substantiae incompletae quod probatur membra dividentia erunt tota divisio quae sunt divisionem est substantiam incompletam, membra dividentia [illegible] divisionem non esse substantiam transcendentalem.

Secundo. 2o divisionem hanc divisione non esse substantiam completam et principalem quia non abstrahentem a completa et principali sunt non alia sub differentiis sunt prima vel secunda substantia sed haec est tamen ut differentiae sunt primae vel secundae substantiae sed haec est substantia ut partes quo sub ratione particularis rationem divisi quod est etiam quod substantia probatur sequitur. Et quod abstracte participat rationem divisi ut in abstracto est sub aliquo membro dividenti sed substantia divisi est in abstracto et sub aliquo membro dividenti sed substantia divisi aliquo entis incompleta participat rationem substantiae transcendentalis quae

si illa e diuisum partes dicae et alia entia incompleta erunt 1ae
et 2ae substantiae hoc a. ce falso. ostat qa talia entia incomplete n
ponunt directe in praedicamento substantiae go nec sunt 1ae nec 2ae substantiae
cum ista in recta linea collocent.

Secundo. 3. Diuisum in hac diuisione n ce substantiam completam
quod hl rationem gris generatissimi distincti ab aliis g. supremis ge
nerib. plus substantia completa quod denominat gnus generatissimum
e substantia 2. go n pt diuidi in 1. et 2. substantiam. Ideo quod alius
unum membrum diuidens coincideret cum diuiso et aeq tali poterit
alterum v. repugnaret diuiso, q oia sunt ia leges bonae diuisionis.

Ad 4. Diuisum in hac diuisione n ce substantiam completam sed
rationem substantis in eo respectu accidentium. plus n dat aliq substantia
completa in linea recta praedicamentali q in eo substat go n pt talis
substantia dici diuisum in hac diuisione Ideo quod plus ans. In pus
illud substans in eo n pt ce individuum substantiale qa hoc 1o substat
et e 1. fundtm omnium accidentium imo n Edarq substantiarq.
2o illud substans in eo nequeunt ce gra et species q directe ponunt
in praedicamento substantiae qa haec oia 2o substant. go nil pt assig
nari in recta linea praedicamentali qd sit substans in eo cum nil
pt ista supce uidetur. His praesuppositis sit.

Cto 1. Diuisum qd diuidit in 1 et 2 substantiam
e ens p se integrum et completum contentum in
linea recta praedicamentali substantiae.

Haec e Caret. q ait. sumit substantiam pro re directe existente in linea
praedicamentali substantiae n ut gris aut species aut individui hl
rationem sed absolute ut sc: praeuenit haec oia et res e
p se completa et finita et hanc rem completam sic explicatam
dicit ce id qd diuidit in hac diuisione.

Sbr. Chro ab Resut. aliarum sent. neq. n. aliquid aliud pt assignari
quod habeat rationem divisi in hac divisione.
Dices ōa substa 1. e substa completa et 2a substa e completa
go substa completa erit cōis 1a et 2a substa go poterit dividi substa
completa in illas nam oē cōe pt dividi in illa qb. e cōe, sed
hoc cōe sc. substa completa e gnus generatissimum go illud erit
divisum in hac divisione, quod tn in dici n pt si n. gnus genera
tissimum e unum membrum ex dividentib et hoc habeant aliquid
aliquid cōe et supp. seqr illud n ee gnus generatissimum quod tn e
ōa dicta. Rx verum ee substam tam 1. ijm 2 ee completam
ijndo v. inserr go substa completa e cōis Rx cum distinctione
e cōis corte sulti occdoosq. corte generica ngr. et sicut e
cōe sic m pt dividi sc. tanqm substam in accidentia et ijndo
ultra dr hoc cōe divisum sc. substam completam ee gnus gene
ratissimum sup. a nobis assignatum ngdā e ppō, nam illud gnus
generatissimum loquendo p ipso substrato neqt ee divisum in hac
divisione neq. n. ullo pacto pt ee 1a substa si pcise considerer
imo potius e unum ex membris dividentib loquendo de eis formalit
e n. gnus generatissimum substa 2a. Nec te moveat quod ibidem dr
membra dividentia h. divisionis convenire in uno cōi superiori si
go gnus generatissimum e unum ex membris dividentib, habebit aliquid
cōe superius quod generatissimo et supremo repugnat, iam n. dictum in
q illud conveniunt 1a et 2a substa formalit de ijs loquendo, n ee
alijm rationem genericam sed potius substam aliquid gnus generatissimum go
consideratum in quantum e substa 2a. Vel sdm illum modum 2o
substandi hl m aliquid substam in q talis modus fundatur et hoc
substam e illud quod nos sup. p supremo gre assignavimus.

Ubi N. quod generalissimum in hoc differre ab aliis generibus praedicamenti substantiae quod illud non sit compositum ex genere et differentia sicut caetera genera inferiora subalterna et quando diximus substantiam completam esse quod generalissimum intelligi debet de illa substantia completa quae non est composita ex genere et differentia sicut vivens et animal sed de illa quae immediate absque ulla compositione generis et differentiae contrahit eas completum, si non illa propositio substantia completa est quod generalissimum erit intelligi absque ullo addito, verum non hoc sequeretur non et Petrum esse quod generalissimum praedicamenti substantiae cum illa sit substantia maxime completa.

Cum E. Membra dividentia si sumantur 1° intentionaliter divisio est vitiosa secus si formaliter.

Explic. Cum Membra dividentia sunt 1a et 2a substantia ut ex Arte pat. et dicuntur sumi 1° intentionaliter quando accipiuntur pro ipsa re quae talis denominatur ut pro homine vel animali, quod denominatur 2a substantia, et pro Petro quod 1a substantia dicitur. Formaliter sumuntur quando considerantur istae substantiae in quantum substant 1° vel 2° accidentibus et hoc posito patet Cum.

In bona divisione nullum membrum potest de altero praedicari sed 2a substantia si 1° intentionaliter sumatur potest praedicari de 1a ergo membra ista dividentia 1° intentionaliter accepta reddunt vitiosam divisionem. ma. pat. quia membra divisionis debent distingui formaliter et opponi inter se ergo non possunt de se invicem praedicari. mi patet. haec est bona et formalis praedicatio Petrus est homo sed hic praedicatur substantia 2a de 1a accepta 1° intentionaliter ergo mi vera.

Ex hoc recte inferitur E. substantiam 1° intentionaliter acceptam non distingui a 1a sed eandem considerationem. et sequitur hoc modo non sit membra divisionis quod patet. Nil potest de alio praedicari quod est ab illo formaliter et realiter distinctum sed 2a substantia praedicatur de 1a ergo non est distincta ab illa.

2a pars Chris pbr. membra dicta fuerint sumpta seu 2o intentionaliter
opponuntur et distinguuntur, nec de se invicem possunt praedicari quia si hoc
modo sumantur bonam efficiat divisionem consequentiae patet pbr. ans. ista praedi
cationes sunt falsae 1a substantia est 2a substantia sed non cent falsae sed non distin
guuntur et opponuntur quia 2a pars vera.
Quaeres quae sunt istae rationes formales horum membrorum? Dicitur esse illos modos ut est
dictum in Chro 1o sc: et 2o substantiae accidentis. Itaque membra divisionis
h. sunt illi modi quos ens per se completum in se habet ita ut sensus sit, ens per
se completum aliud 1o substat accidentibus, aliud 2o et tunc membra
dividentia per substantiam sine 1o intentionaliter accepta sunt quidem
realiter eadem et minime opposita, formaliter tamen distinguuntur et opponuntur ut est dictum.

Chro 3 Haec divisio est subtilis in Accidentia.

Probatur. Isti modi 1o et 2o substantiae sunt extra conceptum centralem substantiae
completae quia sunt accidentia consequentiae patet illud n. est accidens quod non claudit in
conceptu centrali alicuius rei patet ans. nos bene concipere possumus rationem
entis per se completi vel substantiae completae absque ratione naturalis et particu
laris vel absque ratione primi et 2i substantiae immo eo ipso quod sint modi
entis per se completi sunt accidentia illius.

Chro 4. Haec divisio est Analogi in Analogata licet
non sit dicenda rigorose talis.

Haec Chro habet duas partes 1. pbr. illa divisio est analogi in ana
logata in qua res divisa per prius et posterius praedicantur de membris
dividentibus sed in hac divisione res divisa praedicatur per prius et
posterius de membris dividentibus quia est divisio analogi in ana
logata ma. patet ex divisione sani in aeris et medicinam pbr. m.
res divisa in hac divisione est substantia completa sed haec prius essentia
de 1a quam de 2a substantia 1a n. per se substat. 2a v. dicitur substare ratione
1a vel in ordine ad 1. quia res divisa praedicatur per prius et posterius
de membris dividentibus.

Alij probant ipsam hanc rationem. Substantia 2a in ratione substantiae est quod
rationis substantia v. 1a est in ratione talis est quod reali ergo erit analogi in anal.
Sed probatur quia ens rationis et ens reale analogice conveniunt tum.
Verum haec probatio non adeo videtur efficax, potest n. quis dicere substantiam
1. in ratione substantiae formaliter esse in aliquo rationis quia 1a substantia formaliter
dicit 2. intentionem sed 2a intentio est ens rationis ergo. Nisi forte
velimus explicare eos qui ubique praedicta ratione quando aiunt 1. substantiam
esse ens reale illos non loqui de 1a substantia formalissime considerata secundum
quod affert 2. Int. sed loqui de 1a substantia Metaphysice considerata prout
est individuum substantiae substans accidentibus quod certe dat a parte rei.
2a Pars Chrisostomi probatur. Illa est divisio stricte analogi in analogia
quando res divisa quantum est eadem et partim diversa in membris divi-
dentibus sed res divisa in hac divisione scilicet ens per se completum est
eadem in utroque membro 2a n. et 1a substantia est entia per se completa
ergo 2a Chrisostomi pars vera.
Arg. 1o Istae praedicationes 1a substantia est 2a substantia 1m substans est 2m
substans sunt falsae ergo inter membra illa 1o intentionaliter sumpta
dat formaliter distinctio alias non essent falsae praedictae propositiones ergo divisio
illa erit bona licet membra dividentia accipiantur 1o intentionaliter
Rx secundo ans et dico consequens dat distinctio formaliter inter 1. et 2. substantiam
1o intentionaliter acceptam ut nullo argumento negatur Sed 2o intent. accep.
secundo Sed et quia in istis praedicationibus explicantur istae diversae intentiones
2a ideo tum sunt falsae.
Arg. 2o In hac divisione continetur divisum in uno membro dividente
ergo non est bona divisio probatur ans. divisum in hac divisione est substantia
completa vel tum ens per se completum sed substantia completa est 2a
substantia ergo divisum continetur in uno membro dividente Rx negando ans
ad probationem secundum divisum esse substantiam completam secundum explic. supra
factam, negatur tum quod substantia completa in quantum habet rationem divisi

sit 2a substantia qua tali modo considerata abstrahit a ratione 1ae et 2ae
substantiae et potius est id quod ponitur in linea recta praedicamentali substantiae
quod praevenit rationem 1ae et 2ae substantiae gratia aut species aut individui.
Arg. 3. Membra dividentia dicuntur claudere rationem divisi sed hoc
non fit in hac divisione ergo est mala. probatur minor membra dividentia sunt
illi modi substandi sed hinc sunt substantiae completae quia tunc est res divisa
ergo membra non claudunt divisum. Ex dicto ma. membra dividentia
in omni divisione dicuntur claudere centraliter et formaliter divisum ergo ma.
maioritatis ordo ma. sed non claudunt divisum centraliter et formaliter ordo
maioritatis ergo ma. saltem non ipsi modi pro maiori important substantiam
completam quod sufficit ad divisionem sed sufficit in accidentia
sicut patet in illa divisione quae dividitur cursus in tardum et velocem

DUBIUM TERTIUM

Utrum descriptiones 1ae et 2ae substantiae ab Arte datae sint bonae.

N. Nostra sequentia suppositum sc. Persona individuum singulare
particulare et substantia 1a non omnino idem significare tract. n. physice et maioritatis
ponit afferre eandem entitatem, diversas tamen explicant formalitates, nam
suppositum est substantia naturae incommunicabilis et completa substantia vel
clarius suppositum est subsistens in natura substantiali praescindendo ab hoc an
natura sit intellectiva vel non.
Persona est rationalis eam quod idem est intellectivae naturae individua substantia
vel persona est subsistens in natura rationali, unde ordo subsistentiae ad naturam
rationalem distinguit personam a supposito, suppositum non tamen
importat ordinem ad naturam substantialem quicunque illa sit sive rationalis
sive non, persona vero respicit determinate naturam rationalem et in ordine
ad illam subsistentiam vocatur personalitas et habet sic suppositum et persona
ad invicem ut superius et inferius, omnis non persona est suppositum, non tamen omne
suppositum est persona alias non brutum v.g. asinus esset persona cum